

Володимир ЦАРЕНКО,

кандидат юридичних наук, доцент,
Національна академія Державної прикордонної служби України імені
Богдана Хмельницького, м. Хмельницький

Оксана ЯКОВЕНКО,

кандидат економічних наук, доцент
старший науковий співробітник відділу дослідження проблем
організації боротьби з митними правопорушеннями
НДЦМС НДІ фіскальної політики
Університету ДФС України, м. Хмельницький

ЛОКАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ІЗ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Стаття присвячена актуальним питанням формування локальної підзаконної системи регулювання відносин із визначення ефективності застосування технічних систем митного контролю. На основі проведеного аналізу підзаконних актів, що регулюють відносини в сфері застосування технічних систем митного контролю автори надають пропозиції для удосконалення такого регулювання та пропонують шляхи формування локальної системи підзаконного регулювання відносин із визначення ефективності застосування технічних систем митного контролю.

***Ключові слова:** підзаконне локальне правове регулювання, підзаконна локальна правотворчість, технічні системи митного контролю.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Діяльність посадових осіб Державної фіскальної служби України (далі – ДФС) із визначення ефективності використання технічних систем митного контролю (далі – ТСМК), як і будь який інший вид діяльності державних службовців потребує нормативного регулювання. Тому, постає очікувана потреба у створенні локальної нормативної основи об'єктом правового регулювання якої мають бути відносини, що виникають при визначенні ефективності застосування ТСМК. Вирішуючи таке завдання неодмінно необхідно скористатись наявним науковим інструментарієм щодо локальної правотворчості та надбаннями вчених у даній галузі. Відтак проблема полягає у відсутності наукового аналізу

чинних підзаконних актів, що регулюють відносини у сфері обліку та використання ТСМК та вироблення пропозицій та підходів для створення основи правового регулювання відносин із визначення ефективності застосування ТСМК у діяльності ДФС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опираються автори. У процесі локальної правотворчості постає багато проблемних питань, що породжує науковий інтерес вчених до їх вирішення. Проблемні питання локальної правотворчості в механізмі правового регулювання досліджувала Форманюк В. В.; загально-теоретичні аспекти локальної правотворчості розкрито у науковій праці Кириленка І. С.; засади локального регулювання корпоративних відносин досліджувала Тичкова О. Ю. Загалом перераховані дослідники констатують, що наукові доробки вчених щодо проблемних питань локальної правотворчості в основному здійснюються вузькопрофільно та галузево, що є природнім для локальної правотворчості. Так, наприклад Шумляєва І. Д. досліджувала нормотворчість суб'єктів місцевого самоврядування через призму державного управління. Проте розробка напрямів та підходів до створення основи правового регулювання застосування ТСМК у діяльності ДФС не були об'єктом наукового дослідження вчених.

Метою статті є проведення наукового аналізу чинних підзаконних актів, що регулюють відносини у сфері обліку та використання ТСМК ДФС, а також вироблення пропозицій та підходів для створення основи правового регулювання відносин із визначення ефективності застосування ТСМК у діяльності ДФС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідність здійснення заходів із ефективного використання ТСМК обумовлена великими матеріальними затратами на придбання, обслуговування та забезпечення витратними матеріалами таких систем. Тому перед ДФС постає завдання ефективного використання ТСМК. Вирішуючи таке завдання ДФС, по-перше, впроваджує досвід зарубіжних країн щодо застосування ТСМК відповідно до

спрацювання системи управління ризиками, а по-друге, розробляє шляхи підвищення ефективності їх використання. На вирішення другого завдання науковцями Науково-дослідного центру митної справи Науково-дослідного інституту фіскальної політики Університету державної фіскальної служби України розроблено алгоритм визначення ефективності застосування ТСМК. Реалізація такого алгоритму можлива за умови належного нормативного забезпечення.

Ми припускаємо, що таке нормативне забезпечення можна здійснити шляхом локального підзаконного регулювання оскільки, особливістю локальної правотворчості є створення основи правового регулювання на рівні певного кола суб'єктів та стосовно чіткого переліку питань, та з урахуванням того, що саме засобами локальної правотворчості стає можливим на «нижчому» рівні забезпечувати втілення у життя норми законів, підзаконних актів з урахуванням особливостей діяльності конкретного відомства чи організації [1, с. 55]. Тому, у нашому баченні доцільно обґрунтувати те, що вже наявні підзаконні акти, котрі регулюють відносини у питаннях забезпечення, використання та обліку технічних засобів і систем у ДФС України мають ознаки локальної правотворчості. За результатами проведеного аналізу розробити пропозиції для удосконалення таких актів, а також виявити норми, що регулюють відносини із визначення ефективності використання ТСМК.

Основним нормативним актом, що здійснює правове регулювання суспільних відносин, що виникають у сфері митної справи є Митний кодекс України (далі – МКУ) [2]. Базовою у регулюванні питань ефективного використання ТСМК є стаття 324 МКУ «Використання для здійснення митного контролю технічних та спеціальних засобів і службових собак». Очевидно, що навіть у такому об'ємному нормативно-правовому акті як МКУ неможливо на рівні закону (та і не доцільно) урегулювати усі види митних правовідносин. Тому в митній справі активно використовується підзаконне регулювання. Відносини з питань забезпечення, використання та подання звітності у ДФС України урегульовано також у підзаконних актах.

Зокрема, у «Порядку проведення огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення», затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 12.12.2012 року № 1316 [3] та постанові Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 року № 451 [4] «Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними» визначається мета та уточнюється порядок їх використання: «технічні засоби використовуються з метою прискорення проведення огляду та підвищення його ефективності для підтвердження відомостей про товари (кількість, склад, фізичні і хімічні властивості), а також виявлення незаконного переміщення товарів, на підставі окремо розроблених технологічних схем здійснення митного контролю різних транспортних засобів».

Окремий блок нормативних актів визначає правові підстави застосування ТСМК працівниками органів доходів і зборів. Вичерпний перелік підстав, за наявності яких може проводитись огляд (переогляд) товарів, транспортних засобів комерційного призначення митними органами України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2012 року № 467 [5].

У «Правилах застосування спрощеного порядку здійснення митного контролю предметів, що переміщуються громадянами, які прямують авіаційним транспортом», затверджених наказом Державної митної служби України від 18.02.2006 року № 137 зазначено, що за рішенням посадової особи митного органу може здійснюватися вибірково митний контроль предметів, що переміщуються громадянами в ручній поклажі та/або супроводжуваному багажі, з розпакуванням місць багажу та/або із застосуванням технічних засобів митного контролю (далі – ТЗМК) (металодетекторів, і скануючих систем тощо) [6].

Наказом Міністерства фінансів України від 31.07.2015 року № 684 розроблено «Порядок здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю» [7]. Розділ VII зазначеного Порядку регламентує реалізацію

заходів з управління ризиками під час митного контролю та оформлення і містить положення, що стосуються застосування технічних засобів. Форми та обсяги контролю, визначені в Переліку митних формальностей за результатами застосування системи управління ризиками (далі – СУР), виконуються посадовими особами митниць (митних постів) ДФС при проведенні митного контролю та митного оформлення з урахуванням виду митної формальності та повідомлення до митної формальності, а також відповідно до вимог нормативно-правових актів, що регулюють порядок проведення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів.

Розглянуті раніше документи регулюють використання застосування ТСМК лише частково, адже охоплюють набагато ширше коло питань. Водночас є нормативні акти більш вузького спрямування, що безпосередньо регулюють процес використання технічних засобів при здійсненні митного контролю.

Регулювання діяльності органів ДФС із застосуванням технічних засобів при здійсненні митного контролю здійснюється також нормативними актами, що визначають порядок забезпечення митниць ДФС технічними засобами. Зокрема, перелік технічних засобів залежно від виду пункту пропуску був запропонований у наказі Держмитслужби України від 26.01.2005 року № 45 «Типові норми оснащення підрозділів митних органів технічними засобами митного контролю» та коригувався наказами Держмитслужби України від 04.06.2008 року № 605, ті від 01.02.2011 № 68 (далі – Типові норми) [8]. Остання версія зазначеного документу, не зважаючи на те, що була прийнята ще до затвердження діючого МКУ не була змінена і до сьогодні. Після декількох етапів реорганізації митних органів, що супроводжувались суттєвою зміною їх повноважень та структури, зазначений документ не змінювався та потребує удосконалення.

У Типових нормах наведено норми оснащення для таких підрозділів: пункт пропуску для авіаційного сполучення; пункт пропуску для автомобільного сполучення; пункт пропуску для морського та річкового сполучення; пункт пропуску для залізничного сполучення; служба боротьби з

контрабандою та порушеннями митних правил; служба (відділ) митної варти; підрозділ митного оформлення (структурний підрозділ митного органу, який здійснює митне оформлення автотранспорту, багажу та поштових відправлень).

Зазначений перелік містить підрозділи, які відсутні у структурі ДФС. В наказі визначаються норми використання у підрозділі митного органу відповідних ТЗМК, які можуть бути відкориговані у разі «нагальної потреби та доцільності використання у підрозділі митного органу відповідних ТЗМК» [8]. Доцільність використання ТЗМК відповідно до наказу визначається в залежності від часу, що витрачається посадовою особою митного органу при здійсненні митного контролю певної кількості об'єктів митного контролю з ТЗМК в порівнянні з проведенням митного контролю шляхом фізичного та візуального огляду, а також якості проведення митного контролю.

Інформаційною основою аналізу застосування технічних засобів при здійсненні митного контролю є інформація із митниць ДФС щодо забезпеченості, наявності, стану ТЗМК. Порядок та форми подання інформації визначаються наказом ДФС від 14.09.2016 № 769 затверджено форму звіту ДФС ДМЗРІ-6 «Звіт про стан забезпечення технічними засобами/системами митного контролю та допоміжними засобами митного контролю» та Порядок його складання [9].

Порядком наказу № 769 визначаються суб'єкти подання інформації, строки та відповідальні особи, а також форми подання інформації. Детальне регламентування особливостей обліку та застосування ТЗМК при здійсненні митного контролю здійснюється наказом ДФС від 28.07.2015 № 541 «Про затвердження Порядку використання, забезпечення та обліку технічних засобів митного контролю в митницях ДФС» (далі – Порядок) [10]. У Порядку надається визначення ТЗМК, визначено мету застосування та виділено їх основні групи.

Також у Порядку вказуються об'єкти митного контролю із застосуванням ТЗМК [10].

Основним критерієм, що висувається до ТЗМК при їх експлуатації, згідно із Порядком є забезпечення безпеки об'єктів контролю (людей, тварин, рослин), та їх цілісності (товари і транспортні засоби) (п. 1.7). Крім того, застосовувати ТЗМК можна у випадку їх відповідності нормативній та експлуатаційній документації, повній укомплектованості та реєстрації або сертифікації національним органом України із сертифікації, стандартизації та метрології. У разі потреби, безпечність ТЗМК повинна підтверджуватись санітарно-епідеміологічними висновками Міністерства охорони здоров'я України (п. 1.7). При застосуванні ТЗМК посадові особи митниць ДФС повинні дотримуватись вимог нормативної та експлуатаційної документації.

Посадові особи, які свідомо використовуючи несправні ТЗМК або з порушенням правил їх використання, заподіяли шкоду здоров'ю людини, товарам і транспортним засобам, несуть відповідальність відповідно до вимог законодавства України. Лише у пункті 1.6 Порядку визначено основні фактори, що впливають на ефективність (результативність) застосування технічних засобів при здійсненні митного контролю.

Розділом 2 Порядку № 541 регламентується механізм використання ТЗМК. Відповідно до Порядку рішення про застосування ТЗМК можуть приймати посадові особи, які уповноважені здійснювати митний контроль самостійно, якщо інше не передбачено нормативно-правовими актами. У інших випадках таке рішення може бути прийняте керівником структурного підрозділу, уповноваженого здійснювати митний контроль або ж керівником (заступником) митниці ДФС.

Зазначене рішення приймається на основі певних підстав, що дозволяють (рекомендують) проведення митного контролю із використанням ТЗМК. Вважаємо, що передбачені Порядком підстави для використання ТЗМК при здійсненні митного контролю потребують певного уточнення. Найбільш поширеною підставою у сучасній діяльності митних органів є позначення окремих зовнішньоекономічних операцій (а точніше митних декларацій) як обов'язкових до перевірки ТЗМК.

Отримання повідомлень від інших правоохоронних органів є вагомою підставою для проведення більш ретельного огляду із застосуванням ТЗМК, що використовуються при здійсненні митного контролю. Також недостатність інформації і даних про певну зовнішньоекономічну операцію може бути причиною для застосування ТЗМК. У той же час здійснення перевірки документів і митного забезпечення, за своїм змістом є напрямом застосування ТЗМК, а не підставою для виконання певних дій.

Певна некоректність має місце і у формулюванні підстави як «проведення митного контролю», адже це підстава для проведення «митного контролю із застосуванням технічних засобів». Якщо мова йде про необхідність проведення митного контролю повторно, то лише з метою отримання певної інформації, що повторюватиме зазначені раніше підстави.

У Порядку є норми, що визначають контроль за використанням ТЗМК при здійсненні митного контролю та своєчасним поверненням їх у місця зберігання в підрозділах, які використовують у своїй діяльності ТЗМК, покладається на осіб, відповідальних за використання, технічний стан та експлуатацію ТЗМК, і керівників цих підрозділів.

Фіксування інформації про використання ТЗМК заноситься до Журналу обліку використання технічних засобів при здійсненні митного контролю підрозділу. При цьому Порядком не зазначається форма ведення такого Журналу, лише зазначається можливість її введення у електронному вигляді. Цей недолік може створювати різні трактування у практичній діяльності працівників митниць ДФС, пов'язані із фіксування випадків застосування технічних засобів при здійсненні митного контролю.

Крім того інформація може вноситись до автоматизованої системи митного оформлення при здійсненні митних формальностей, визначених МКУ, якщо це передбачено вказаною системою.

Розділ 3 Порядку розкриває ключові вимоги забезпечення технічними засобами та системами. Так, забезпечення ТЗМК здійснюється у плановому централізованому порядку шляхом закупівлі, що здійснює ДФС за рахунок

коштів державного бюджету або отримання як міжнародної технічної допомоги.

На відміну від Типових норм у п. 3.2 Порядку норми забезпечення і номенклатура технічних засобів для оснащення підрозділів митниць, які використовують їх у своїй діяльності прив'язують до обсягів товарів і транспортних засобів, що підлягають митному контролю, а також з урахуванням технологічної можливості їх розміщення та використання – наявність відповідних приміщень, площ, місць зберігання, відповідність санітарним та будівельним нормам, температурним режимам, вимогам пожежної безпеки та охорони праці, тобто відповідне інфраструктурне забезпечення митної справи.

Крім цього, аналіз існуючих форм звітності щодо стану та наявності технічних засобів та систем на відповідність кількісним та якісним вимогам, що висувуються до управлінської інформації дозволив нам виділити такі ключові недоліки:

– недотримання вимоги щодо об'єктивності інформації.

Графа 18 Таблиці 1 форми звітності ДМЗРІ-6 містить дані про потребу певного структурного підрозділу у технічних засобах. Оскільки не має чіткого порядку розрахунку потреби для цієї графи – не забезпечується об'єктивність інформації, адже оцінка потреби залежить від працівників, що складають звітність та керівництва підрозділу.

– недотримання вимоги щодо точності інформації.

У запропонованих формах звітності відсутній «ключ», тобто ідентифікатор який дозволяє виділити певний технічний засіб із загальної маси. Таким ідентифікатором не може бути назва технічного засобу, ним може бути виключно ідентифікаційний номер. Але у звітності мають місце повтори, що свідчить про недотримання цього правила, а отже неточність отримуваної інформації.

– недотримання вимоги щодо несуперечливості інформації.

Форма звітності ДМЗРІ-6 містить інформацію про формальну належність ТСМК певній митниці ДФС і їх фактичне розташування (графи 1- 4). За таких існує можливість відображення одного ТСМК двічі, у митниці формального та реального розпорядження.

– недотримання вимоги щодо актуальності (своєчасності та оперативності) інформації.

Наказом № 769 від 14.09.2016 «Про затвердження форм звітності та Порядку їх складання за напрямом матеріального розвитку та інфраструктури» (із змінами згідно наказу №872 від 19.10.2016) передбачено підготовку та формування звітності ДМЗРІ двічі на рік, за календарне півріччя. Зазначена звітність дозволяє фіксувати статистичні дані, але такий звітний період не дозволяє отримувати оперативну та своєчасну інформацію, тобто має місце недотримання вимоги актуальності.

– порушення вимоги до повноти інформації.

У формах звітності графа 14 «непрацездатний» містить інформацію про ТСМК, які підлягають ремонту (графа 15), або ж списанню (графа 16). Графа «підлягають ремонту» містить інформацію (в одиницях) про технічні засоби, які можуть бути відремонтовані за різні проміжки часу, за різні суми коштів.

– недотримання вимоги щодо комунікативності (зручність у використанні) інформації.

У наведених формах звітності не дотримано зазначеної вимоги, що проявляється у наявності розбіжностей у термінах, що використовуються у наказі № 769 із змінами внесеними наказом ДФС від 19.10.2016 № 872 та іншими документами, що регулюють застосування ТСМК, а саме наказ Держмитслужби України 26.01.2005 № 45 (у редакції наказу Держмитслужби України від 01.02.11 № 68) «Типові норми оснащення підрозділів митних органів технічними засобами митного контролю» та наказ ДФС № 541 від 28.07.2015 «Про затвердження Порядку використання, забезпечення та обліку технічних засобів митного контролю в митницях ДФС».

Наказом ДФС № 287 від 21.04.2017 затверджено «Вимоги до скануючих систем для здійснення митного контролю» [11]. У наказі проведено класифікацію скануючих систем, які використовується митницями ДФС для митного контролю, визначено вимоги до скануючих систем стаціонарного типу (транспортних та прямопоказуючих), вимоги до скануючих систем стаціонарного типу для огляду залізничного транспорту та контейнерів, вимоги до скануючих систем стаціонарного типу для огляду вантажних автотранспортних засобів та контейнерів, вимоги до скануючих систем стаціонарного типу для огляду транспортних засобів вантажопідйомністю до 3,5 тонн, вимоги до скануючих систем мобільного типу, Вимоги до скануючих систем мобільного типу (транспортних). Такі вимоги необхідні для здійснення аналізу ринку на етапі придбання нових скануючих систем для митниць ДФС. Внаслідок набуття чинності даного наказу втратив чинність, наказ Державної фіскальної служби України від 30.07.2015 № 555 «Про затвердження Вимог до рентгенотелевізійної інспекційно-доглядової техніки, що використовується для цілей митного контролю та митного оформлення».

Таким чином, розглянуті та проаналізовані вище підзаконні нормативні акти, що регулюють відносини у питаннях добору за технічними характеристиками, обліку та використання технічних засобів і систем при здійсненні митного контролю мають ознаки локальних підзаконних актів, які досліджувала та систематизувала Форманюк В. В. [13, с. 694]. По-перше, усі проаналізовані нами акти мають піднормативний характер, а саме направлені на розширення ст. 324 МКУ, що містить вихідні загальнонормативні установи, по-друге, їм властиві чітке визначення меж здійснення – визначення технічних вимог для придбання, конкретних випадків використання, обліку; по-третє, суб'єктний склад означених у підзаконних актах – посадові особи ДФС України, які здійснюють відповідно до посадових повноважень визначені види діяльності; по-четверте, розглянутій сукупності актів властива ознака щодо наявності механізму здійснення оцінки результатів ефективності локальної

нормотворчості, по так званій «лінії зворотного зв'язку» засобами введення у розглянутих актах форм електронної звітності.

Висновки дослідження. Отже, проведений нами аналіз підзаконних актів, що регулюють відносини у питаннях добору за технічними характеристиками, обліку та використання технічних засобів і систем при здійсненні митного контролю переконав у тому, що досліджувана правотворчість має ознаки локальної підзаконної правотворчості та є юридичною діяльністю. Крім цього проведений аналіз виявив лише окремі опосередковані норми щодо визначення ефективності у застосуванні ТСМК та сприяв виокремленню певних напрямів, а також конкретних пропозицій для удосконалення чинних підзаконних актів і створення нових.

До таких напрямів ми відносимо по-перше, необхідність удосконалення проаналізованих актів та, по-друге, створення окремих підзаконних актів для безпосереднього регулювання відносин із визначення ефективності використання ТСМК. Також ми пересвідчилися у доцільності застосування загальних принципів правотворчості (гуманізм, демократизм, гласність, законність, науковість, професіоналізм, системність, своєчасність, планування) [12, с. 30 –31], розроблених юридичною наукою під час створення локальних підзаконних актів для досліджуваних відносин. Оскільки діяльність із визначення ефективності використання ТСМК ґрунтується на інформації, то виявлені недоліки при аналізі форм звітності дають можливість виокремити кілька спеціальних принципів локальної правотворчості у питаннях визначення ефективності ТСМК. До таких принципів відносимо принцип об'єктивності інформації, точності інформації, актуальності (своєчасності та оперативності) інформації, повноти інформації, комунікативності (зручність у використанні) інформації.

Також ми розділяємо точку зору Кириленка І. С. про необхідність гострої потреби у науковому переосмисленні локальної правотворчості як особливого правового явища, що забезпечує найнижчий рівень загального правового регулювання – локальний. Адже саме завдяки локальній правотворчості є

можливість розробити та прийняти локальний нормативно-правовий акт, який відповідно до положень нормативно-правових актів вищої юридичної сили можуть встановлювати ті правові норми, що максимально відображатимуть особливості, інтереси і потреби підприємства, установи, організації та їх об'єднань, суб'єктів, які з ними пов'язані [1, с. 58]. Тому наукове дослідження локальної правотворчості в аспекті її теоретико-правових питань значно актуалізується на сьогодні в аспекті розвитку юридичної практики, реформування правотворчої діяльності та системи нормативно-правових актів. Крім того якість таких локальних норм досить часто є низькою.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку вбачаємо у розробці на основі запропонованих нами пропозицій конкретного підзаконного локального нормативного акта, об'єктом регулювання якого є відносини із визначення ефективності застосування ТСМК.

Список використаної літератури

1. Кириленко І. С. Локальна правотворчість як особливий різновид юридичної діяльності / І.С. Кириленко // Науковий вісник ужгородського університету, серія Право. Випуск 23//. – Ужгород, 2013. – С. 55-58.

2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

3. Про затвердження Порядку проведення огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення: наказ Мінфіну від 12.12.2012 № 1316 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL:: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0318-13> (дата звернення 27.07.2017).

4. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними: Постанова від 21.05.2012 № 451// База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/451-2012-%D0%BF> (дата звернення 27.07.2017).

5. Про затвердження вичерпного переліку підстав, за наявності яких може проводитись огляд (переогляд) товарів, транспортних засобів комерційного призначення митними органами України: постанова від 23.05.2012 № 467 // База

даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/467-2012-%D0%BF> (дата звернення 27.07.2017).

6. Про затвердження Правил застосування спрощеного порядку здійснення митного контролю предметів, що переміщуються громадянами, які прямують авіаційним транспортом : наказ Держмитслужби України від 18.02.2006 № 137 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0217-06> (дата звернення 27.07.2017).

7. Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю: наказ Міністерства фінансів України від 31.07.2015 № 684. URL: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/63959.html> (дата звернення 27.07.2017).

8. Типові норми оснащення підрозділів митних органів технічними засобами митного контролю [Електронний ресурс] : наказ Держмитслужби від 26.01.2005 № 45; редакція від 04.06.2008 № 605; №68 від 01.02.2011. Доступ із інформ. – правової системи «ЛІГА-ЗАКОН».

9. Про затвердження форм звітності та Порядку їх складання за напрямом матеріального забезпечення та розвитку інфраструктури [Електронний ресурс] : наказ ДФС від 14.09.2016 № 769. Доступ із інформ. – правової системи «ЛІГА-ЗАКОН».

10. Про затвердження Порядку використання, забезпечення та обліку технічних засобів митного контролю в митницях ДФС [Електронний ресурс] : наказ ДФС від 28.07.2015 №541. Доступ із інформ. – правової системи «ЛІГА-ЗАКОН».

11. Вимоги до скануючих систем для здійснення митного контролю [Електронний ресурс] : наказ ДФС від 21.04.2017 № 287. Доступ із інформ. – правової системи «ЛІГА-ЗАКОН».

12. Дашковська О. Р. Принципи нормотворчої діяльності: загальна характеристика / О. Р. Дашковська// Науковий вісник ужгородського національного університету. Серія ПРАВО/. Ужгород, 2015. – Вип. 35. – С. 29–32.

13. Форманюк В.В. Локальна правотворчість як одна з форм активності соціального суб'єкта / В. В. Форманюк // Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. / редкол. : С. В. Ківалов (голов. ред.), Л. І. Кормич (заст. голов. ред.), Ю. П. Аленін [та ін.] ; МОН України, ОНЮА. – Одеса : Фенікс, 2009. – Вип. 38. – С. 694–698.

Рецензент – доктор юридичних наук, доцент Ляшук Р. М.

Царенко В., Яковенко О. Локальное регулирование отношений по определению эффективности применения технических систем таможенного контроля

Статья посвящена актуальным вопросам формирования локальной подзаконной системы регулирования отношений по определению эффективности применения технических систем таможенного контроля. На основе проведенного анализа подзаконных актов, регулирующих отношения в сфере применения и учета технических систем таможенного контроля авторы предоставляют предложения по совершенствованию такого регулирования и предлагают пути формирования локальной системы подзаконного регулирования отношений по определению эффективности применения технических систем таможенного контроля.

Ключевые слова: подзаконное локальное правовое регулирование, подзаконное локальное правотворчество, технические системы таможенного контроля.

Tsarenko V., Yakovenko O. Local regulation of relations to determine the effectiveness of the application of technical systems of customs control

The need to implement measures for the effective use of technical systems of customs control is due to the large material costs for the acquisition, maintenance and supply of supplies of such systems. Therefore, the State Fiscal Service of Ukraine faces the task of effectively using technical systems of customs control. Solving this problem, the State Fiscal Service of Ukraine, firstly, introduces the experience of foreign countries in the application of technical systems of customs control in accordance with the operation of the risk management system, and second, it develops ways to increase the efficiency of their use.

To solve the second task, the scientists of the Research Center for Customs Affairs of the Research Institute for Fiscal Policy of the University of the State Fiscal Service of Ukraine developed an algorithm for determining the effectiveness of the application of technical systems of customs control. The implementation of such an algorithm is possible under the condition of proper regulatory support. The authors of the article suggest the legal basis for such activity to be created by means of subordinate legal regulation.

The article describes the analysis of by-laws regulating relations in the sphere of application and accounting of technical systems of customs control. The analysis allowed the authors to develop specific proposals for improving such regulation and propose directions for the formation of a local system of bylaw regulation of relations to determine the effectiveness of the use of technical systems of customs control. Firstly, it is the improvement of existing local bylaw regulations. Secondly, it is the creation of new special local by-laws to regulate activities to determine the effectiveness of technical systems of customs control. The authors state the low quality of the bylaw local acts studied and emphasize the need to use general principles of law-making as well as legal techniques in bylaw local lawmaking.

Keywords: bylaw local legal regulation, bylaw local lawmaking, technical systems of customs control.